

fi.remissvar@regeringskansliet.se
Fi2023/01259

Vår referens: Dnr 23–10599

Remissvar avseende betänkandet Staten och betalningarna (SOU 2023:16)

Post- och telestyrelsen (PTS) har enligt 1 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation. Vidare har PTS enligt 6 a § i samma förordning i uppdrag att främja de regionala stöd- och utvecklingsinsatser som länsstyrelserna genomför för att trygga tillgången till grundläggande betaltjänster på de orter och den landsbygd där behovet av tjänsterna inte tillgodoses av marknaden. Enligt 6 b § har PTS också till uppgift att utöva tillsyn enligt 9 kap. 2 § lagen (2010:751) om betaltjänster. Tillsynen avser vissa kreditinstituts skyldighet att tillhandahålla platser för kontanttjänster i betryggande utsträckning i hela landet. PTS har med utgångspunkt från myndighetens verksamhetsområden följande synpunkter på betänkandet Staten och betalningarna, SOU 2023:16.

Övergripande synpunkt

PTS välkomnar utredningens två huvudsakliga förslag för att hjälpa grupper som har problem med betaltjänster; dels att stärka tillgången till betalkonto och dels att uppdatera det politiska målet för betalområdet och bredda de statliga insatserna. Förslagen är enligt myndighetens bedömning lämpliga åtgärder för att minska problem med utanförskap på betalområdet och för att öka människors möjligheter att ta del av digitala betaltjänster. Trots att dessa förslag är bra åtgärder, vill PTS vara tydlig med att det fortfarande kommer att finnas grupper som har betydande svårigheter att genomföra betalningar. Det är enligt PTS mening troligt att det fortsatt kommer att finnas människor som kommer att sakna tillgång till betalkonto även om utredningens förslag genomförs. PTS bedömer att det kommer att vara svårt att hjälpa dessa människor genom andra bredare statliga insatser. Detta beror på att

statens möjligheter att göra insatser för dessa grupper är beroende av att det finns aktörer på marknaden som vill tillhandahålla tjänster som staten kan stödfinansiera eller upphandla. PTS bedömning är att det i dagsläget är få aktörer som är intresserade av att tillhandahålla tjänster till individer som idag saknar tillgång till betalkonto. Det innebär att tillgången till betaltjänster för dessa individer i hög grad beror på möjligheten att få ett betalkonto med grundläggande funktioner eller ett lågriskkonto. PTS har svårt att se hur dessa individers behov av betaltjänster ska tillgodoses om det inte sker genom bankernas försorg och någon form av konto. PTS anser att det saknas en fördjupad analys och förslag kring dessa problem.

Kapitel 5 – Allas möjlighet att genomföra betalningar

Det politiska målet

PTS välkomnar förslaget om nytt politiskt mål för betalområdet och att det nya målet ska vara framtidssäkert och teknikneutralt. PTS kan konstatera att det nuvarande målet, som huvudsakligen utgår från kontanttjänster och tjänster över disk, inte längre är ändamålsenligt. Det nuvarande målet begränsar statens möjlighet att göra insatser till huvudsakligen traditionella tjänster som inte längre kan anses tillräckliga för att tillgodose människors behov av betaltjänster. För den enskilde räcker kontanter som betalmedel endast delvis, vilket PTS tidigare har rapporterat om¹.

Många varor och tjänster i den fysiska handeln, för att inte nämna e-handeln, är idag endast tillgängliga genom digitala betalmedel. Det är därför rimligt att staten anpassar sina insatser till att även omfatta digitala betaltjänster. PTS instämmer i utredningens bedömning att det idag framförallt är tillgången till betalkonto, debetkort, internet- och mobilbank, tjänsten Swish samt BankID som är grundläggande för att kunna genomföra betalningar. PTS vill till detta även lägga till tjänsten brevgiro som fortfarande är ett konkurrenskraftigt och ett viktigt alternativ för människor som inte är fullt digitalt delaktiga. Ovanstående utesluter dock inte att kontanter och andra traditionella betaltjänster, exempelvis räkningsbetalning över disk, fortfarande kan vara viktiga för vissa grupper. PTS välkomnar därför att det nya målet är teknikneutralt och bättre anpassat till den mer mångfacetterade och komplexa situation som råder idag.

När det gäller formuleringen av målet *”Alla i Sverige ska ha möjlighet att göra betalningar till rimliga kostnader, oavsett betalningssätt”* föreslår PTS att bisatsen *”oavsett betalningssätt”*, som fogats till målet på vissa ställen², stryks. PTS bedömer

¹ Se PTS återsrapportering av 2021 års arbete med grundläggande betaltjänster [PTS återsrapportering av 2021 års arbete med grundläggande betaltjänster](#)

² Tillägget *”oavsett betalningssätt”* finns t ex med i rutan med utredningens förslag på sid 216, men inte i den föreslagna lydelsen på sid 220.

att bisatsen kan tolkas på olika sätt och det framgår inte i betänkandet vad som avses. PTS ser en risk att det tolkas som en rättighet för enskilda individer att alltid kunna få genomföra betalningar på det sätt som de önskar och att detta ska kunna göras till rimliga kostnader. En sådan tolkning skulle kunna innebära förväntningar på att staten ska tillgodose enskildas behov genom specifika lösningar på olika platser, snarare än att staten på ett eller annat sätt tar ansvar för att trygga att människors behov tillgodoses. PTS anser att de statliga insatserna behöver beakta människors varierande möjligheter och förmågor, däremot inte nödvändigtvis deras enskilda önskemål. Till följd av detta anser PTS att bisatsen är problematisk, men även överflödig. PTS bedömer att målet, även utan tillägget, redan omfattar olika betalningssätt då hänsyn måste tas till människors möjligheter och förmågor. Vidare ingår även att kostnaden behöver vara rimlig med hänsyn till människors varierade möjligheter att använda olika betaltjänster. PTS föreslår därför att lydelsen av målet ska begränsas till *Alla i Sverige ska ha möjlighet att göra betalningar till rimliga kostnader.*

PTS ser positivt på ändringen från *priser* till *kostnader* i målet. Det ger en mer heltäckande och korrekt bild av vad det faktiskt kostar att använda olika betaltjänster ur användarens perspektiv. PTS vill dock uppmärksamma att det finns många indirekta kostnader för att genomföra betalningar som PTS och länsstyrelserna inte kommer att kunna ha någon möjlighet att påverka inom det föreslagna bredare uppdraget. Fördelen med att målet ändå beaktar indirekta kostnader är att det, utöver att ge möjlighet att beakta användarens perspektiv, finns möjlighet för staten att vidta åtgärder inom ramen för andra offentliga insatser.

Breddade statliga insatser

PTS ser positivt på att de statliga insatserna breddas för att anpassas till det nya målet. PTS bedömer även att en ambitionshöjning för de statliga insatserna är rimlig sett till de snabba förändringar som har skett på betalningsmarknaden de senaste åren samt de stora problemen med betaltjänster som i dagsläget finns för vissa grupper.

Om de statliga insatserna ska breddas bedömer PTS att såväl PTS som länsstyrelserna behöver ha ett brett mandat för att kunna bedöma vilka insatser som behövs och ska prioriteras. PTS är positiv till förslagen på möjliga insatsområden på sida 221–222, men vill samtidigt betona att dessa endast ska ses som exempel. Framtida insatser bör kunna anpassas utifrån rådande problem. Det finns dock vissa avgränsningar mot andra uppdrag och områden som PTS vill påtala.

PTS anser att det inte är lämpligt eller ändamålsenligt att PTS eller länsstyrelserna ska stötta upp kontantinfrastrukturen i stort genom till exempel stöd som syftar till att upprätthålla infrastrukturen nationellt. PTS bedömer att Riksbanken är bättre lämpad

att göra bedömningar av hur kontantinfrastrukturen fungerar och vilka behov och risker på systemnivå som förekommer. PTS menar att det är lämpligt att myndighetens uppdrag istället begränsas till insatser för slutanvändare. I undantagsfall skulle det till exempel kunna inbegripa upphandling av värdetransporter i glesbygder, men detta ska i så fall handla om riktade och begränsade insatser.

De individer som inte klarar av att göra digitala betalningar saknar ofta digital kompetens generellt. PTS anser att de föreslagna breddade statliga insatserna för betalområdet inte bör omfatta generellt arbete med digital inkludering, men att det i många fall inte går att hålla arbete med att öka användningen av digitala betaltjänster helt frånkopplad från frågan om digital inkludering. Utbildningsinsatser i digitala betaltjänster behöver till exempel även kunna inkludera nödvändiga förutsättningar för att kunna använda digitala betalningar, till exempel hjälp med inställningar på en smartphone, hjälp med nedladdning av relevanta applikationer, hjälp att skaffa e-post, hjälp att skaffa e-legitimation med mera. Det är viktigt att denna typ av stöd kan inkluderas i uppdraget för att utbildningsinsatserna ska vara meningsfulla. Även insatser för att motivera och skapa nyfikenhet eller att få människor att känna sig trygga när de genomför betalningar kan vara viktiga för att främja digital inkludering inom betalområdet.

Det nya politiska målet och de föreslagna breddade insatserna innebär en så pass betydande förändring att arbetsformen, ansvarsfördelningen och prioriteringen av de statliga insatserna behöver ses över. Förändringen föranleder att de ansvariga myndigheterna utvärderar vilka insatsområden som i framtiden är prioriterade samt hur insatserna bör utformas och genomföras. Inom detta arbete bör även den nuvarande fördelningen av arbetet ses över.

PTS bedömer att karaktären på problemen med bristande inkludering på betalningsmarknaden har förändrats de senaste åren. Flera av dagens problem är generella, utan direkt koppling till regionala förhållanden, vilket innebär att nationella lösningar och insatser kan vara mer lämpliga och kostnadseffektiva. Det nuvarande uppdraget och uppdelningen mellan den nationella och regionala nivån utgår från att bristande tillgång till grundläggande betaltjänster framförallt är ett problem i glesbygder och att det därför är nödvändigt med ett regionalt perspektiv. PTS bedömer att det regionala perspektivet fortfarande är aktuellt och att det fortfarande finns stora skillnader mellan glesbygder och tätorter, men att nya problem har tillkommit och att behovet av nationell samordning och nationella insatser har ökat.

Som utredningen konstaterar innebär den föreslagna inriktningen för de statliga insatserna en ambitionshöjning. PTS bedömer att för att avsedda ambitionshöjning verkligen ska kunna åstadkommas krävs inte enbart en breddning av insatserna utan, så som framhållits ovan, en översyn av arbetsformen där vissa insatser skulle kunna

systematiseras och effektiviseras genom att till exempel delar av arbetet flyttas till nationell nivå. Det skulle kunna handla om att ta fram en strategi för frågor av nationell karaktär som systematiserar och effektiviserar det regionala arbetet i de delar där detta är relevant. Det kan också handla om att underlätta det regionala arbetet genom vissa stödjande nationella insatser och att effektivisera användningen av medel genom att undvika onödig dubblerad regional administration. Även om vissa insatser flyttas till den nationella nivån, är det troligt att arbetet i betydande utsträckning även fortsättningsvis kommer att bygga på regionala insatser. PTS bedömer att samverkan mellan PTS och länsstyrelserna kommer att ha fortsatt stor betydelse. Detta gäller inte minst samverkan med Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Mot denna bakgrund föreslår PTS att myndigheten får i uppdrag av regeringen att utreda hur de statliga insatserna bör utformas och genomföras, inklusive vilken fördelning av arbetet mellan myndigheterna som är mest ändamålsenlig. PTS ser det som lämpligt att det framtida arbetet bygger på ett genomarbetat förslag som presenteras för regeringen.

Om PTS skulle få ett sådant uppdrag och om myndigheten i framtiden skulle få ett utökat nationellt ansvar krävs det att myndigheten tillförs ytterligare medel. Mer om detta under rubriken ”Konsekvenser för PTS”.

PTS vill även uppmärksamma regeringen på att myndighetens nuvarande uppdrag och mandat är relativt begränsat. PTS ska enligt 6 a § förordning (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen främja de regionala stöd- och utvecklingsinsatser som länsstyrelserna genomför för att trygga tillgången till grundläggande betaltjänster på de orter och den landsbygd där behovet av tjänsterna inte tillgodoses av marknaden. Utöver detta har PTS enligt 8 § samma förordning även möjlighet att upphandla grundläggande betaltjänster. PTS har följaktligen, med undantag för mandatet att upphandla tjänster, begränsade möjligheter att själv genomföra insatser.

De statliga insatserna ska följas upp och utvärderas

PTS välkomnar utredningens förslag om att en eller flera myndigheter bör få i uppdrag att systematiskt utvärdera de statliga insatserna samt lämna rekommendationer om hur sådana bör utformas. Utredningen menar att utvärderingar är ett tillfälle till lärande och kan förbättra insatsernas träffsäkerhet. Mot den bakgrunden anser PTS att utvärderingen bör genomföras nära verksamheten, av de myndigheter som arbetar med frågorna. Det innebär att den kunskap som erhålls kan tillämpas direkt i det fortsatta arbetet och insatser löpande kan anpassas. För att uppnå en systematisk och likartad utvärdering över landet anser PTS att det är lämpligt att det huvudsakliga ansvaret ligger på nationell nivå. PTS bedömer att det kan finnas fördelar med att lägga huvudansvar för uppföljning och utvärdering av

insatserna på PTS eftersom detta är nära kopplat till hur anslaget ska användas, vilket PTS har rådighet över. PTS har även möjlighet att utforma krav på uppföljning i sina beslut om finansiellt stöd till länsstyrelserna. PTS vill dock betona att ett arbete med systematisk utvärdering kräver resurser, både för utformning av arbetet och för genomförandet. PTS har inom ramen för nuvarande finansiering inte möjlighet att axla ett sådant utökat ansvar.

Konsekvenser för PTS

I beskrivningen av förslagets konsekvenser konstateras att för att åstadkomma uppfyllelse av det nya målet krävs dels ökade resurser, dels förändrade arbetssätt och behov av nya samarbetsformer för de berörda myndigheterna. PTS vill framhålla att de föreslagna förändringarna är betydande och kräver ett omtag av statens insatser. PTS bedömer att de föreslagna förändringarna ökar behovet av nationell samordning, men även att en del insatser skulle kunna genomföras på nationell nivå.

PTS berör i remissvaret ett antal förslag som kan påverka PTS roll och arbete. Nedan redogörs för konsekvenserna av dessa förslag.

Förslag om att PTS får i uppdrag att utreda hur de statliga insatserna bör utformas och genomföras. PTS anser att utredningens förslag innebär så pass betydande förändringar av arbetet att framtida arbetsformer bör utredas och rapporteras till regeringen. PTS bedömer att uppdraget bör genomföras och rapporteras under 2024. Arbetet är inte obetydligt. Om det inte förenas med ytterligare medel kommer myndigheten att behöva begränsa andra insatser som stödet till länsstyrelserna och nationell samverkan för att lösa problem på betalningsmarknaden.

Förslag om att flytta vissa insatser till nationell nivå för att effektivisera och systematisera delar av de statliga insatserna. Om regeringen vill att PTS ska ha en större roll i framtiden, kommer det att kräva att resurser tillförs myndigheten. PTS bedömer att utan adekvat tillskott har myndigheten inga möjligheter att genomföra nationella insatser eller att arbeta mer strategiskt för att stödja länsstyrelserna.

Förslag om att systematisera och förbättra uppföljningen av de statliga insatserna genom att lägga ett huvudansvar på PTS. Om PTS får huvudansvaret för arbetet med att systematiskt utvärdera de statliga insatserna kräver det resurser, både för utformning av arbetet och för genomförandet. PTS har inom ramen för nuvarande finansiering inte möjlighet att axla ett sådant utökat ansvar.

Om ovanstående arbete ska utföras av PTS bedömer myndigheten att det är nödvändigt att myndigheten tillskjuts medel till anslag 2:1 Post- och telestyrelsen (Ramanslag). PTS föreslår att myndigheten och Finansdepartementet inleder en

dialog om ovanstående där förslagets relevans, resursbehov och fortsatta steg diskuteras.

Särskilt om tillgänglighet

Utredningen konstaterar att tillgänglighetsdirektivet kommer att leda till en ökad tillgänglighet till digitala betalningssätt, e-handelsplattformar och uttagsautomater. Samtidigt bedömer utredningen att de positiva effekterna inte kommer att vara tillräckliga för att skapa ett digitalt inkluderande samhälle. PTS delar utredningens uppfattning. PTS vill betona att för att digitala lösningar ska bli väl mottagna och fungera för alla krävs det att aktörerna på betalningsmarknaden arbetar med tillgänglighet och användbarhet i sina betalningslösningar. Det betyder att följa krav i lag och standarder och att kontinuerligt säkerställa att lösningarnas utformning inte skapar funktionshinder för användarna, oberoende av deras förmågor och förutsättningar i övrigt. PTS vill i detta sammanhang lyfta fram betydelsen av att aktörerna arbetar enligt principen om universell utformning.

Genom att arbeta kontinuerligt i en sådan process tas hänsyn till såväl tillgänglighetskrav som behov av förbättrad användbarhet för största möjliga spektrum av användare. Parallellt med detta behöver det offentliga skapa förutsättningar för individer att vara digitalt inkluderade genom tillgång till digital infrastruktur, digital utrustning, tillgång till digitala hjälpmedel samt digital kompetens och stöd i användning. Utan en sådan helhetssyn kommer den digitala klyftan att bestå.

Kapitel 6 – Tillgång till konto för betaltjänster

PTS välkomnar utredningens olika förslag som syftar till att stärka förutsättningarna för att fler ska få tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner och att fler ska få tillgång till ett lågriskkonto där det förstnämnda inte är ett alternativ. PTS vill särskilt betona vikten av att fler får tillgång till någon form av konto som en av de viktigaste åtgärderna för att öka inkluderingen på betalningsmarknaden. Idag är det i praktisk mening närmast omöjligt att sköta betalningar utan ett betalkonto eftersom merparten av de tillgängliga betaltjänsterna på marknaden förutsätter att användaren har ett konto. Svårigheterna att sköta betalningar gäller särskilt möjligheten att kunna betala räkningar och att kunna lösa in utbetalningsavier på stora belopp.

PTS instämmer i utredningens bedömning att staten behöver ta ett ökat ansvar för att fler ska få tillgång till betalkonto och att färre får sina konton opåkallat uppsagda. PTS vill i detta sammanhang särskilt poängtera vikten av tillsyn och uppföljning av tillämpningen av rätten till betalkonto, för att utredningens förslag på området ska få önskad effekt.

PTS instämmer i utredningens bedömning att Finansinspektionen bör samla in och publicera statistik om hur många som nekas betalkonto eller får sitt betalkonto uppsagt. PTS vill i detta sammanhang även påpeka att PTS möjligheter att genomföra effektiva åtgärder för att alla ska kunna genomföra betalningar bygger på att myndigheten har information om vilka problem som finns på betalningsmarknaden och hur omfattande dessa är för olika grupper. Bristen på statistik avseende tillgång till betalkonto utgör redan idag ett hinder i PTS arbete och myndigheten bedömer att det fortsatt kommer att vara viktigt med sådan statistik om utredningens förslag om ett nytt mål och breddade statliga insatser genomförs.

Kapitel 7 – Konsumenternas ställning på den digitala betalningsmarknaden

PTS anser att betänkandet, bland annat i kapitel 5, redogör väl för de problem och utmaningar som finns för användare, både ur perspektiven digitalt utanförskap och specifika svårigheter att hantera digitala betalningar som de är utformade idag. Däremot anser PTS att perspektiven kring tillgänglighet och digital inkludering stundtals glöms bort i vissa andra kapitel. PTS menar att dessa perspektiv inte får bli en isolerad fråga, utan bör genomsyra alla bedömningar och förslag.

PTS ser positivt på förslaget om ett förtydligande av Finansinspektionens arbete med finansiell folkbildning och vill i detta sammanhang särskilt lyfta fram vikten av att också den anpassade gymnasieskolan (tidigare kallat gymnasiesärskolan) omfattas av utbildningsinsatserna samt att undervisningsformer och material uppfyller tillgänglighetskraven. Personer som går eller har gått i anpassad skola ingår bland de grupper som löper särskilt stor risk att hamna i digitalt utanförskap, varför dessa gruppers behov bör uppmärksammas särskilt.

Kapitel 8 – Tillit och integritet på den digitala betalningsmarknaden

PTS delar utredningens uppfattning att det kan finnas fördelar med att centralisera tillsynen över tillhandahållare av e-legitimationer och betrodda tjänster. PTS vill dock med anledning av det anförda informera om att regelverket för betrodda tjänster är under förändring. Dels pågår en översyn av eIDAS-förordningen³ och dels kommer betrodda tjänster från och med den 18 oktober 2024 omfattas av NIS2-direktivet⁴ bland annat vad gäller krav på säkerhetsåtgärder, incidentrapportering och

³ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden.

⁴ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2022/2555 av den 14 december 2022 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148.

tillhörande bestämmelser om tillsyn. Tillhandahållare av betrodda tjänster kan därmed komma att omfattas av både den nya eIDAS-förordningen och NIS2-direktivet.

Det pågår för närvarande en statlig utredning⁵ som bland annat har till uppdrag att föreslå hur rollfördelningen mellan svenska myndigheter ska se ut med avseende på de olika uppgifter och ansvarsområden som föreskrivs i NIS2-direktivet. Det är således ännu inte fastställt vilken myndighet som kommer att ansvara för tillsynen över tillhandahållare av betrodda tjänster enligt NIS2.

Av översynsförslaget till eIDAS framgår att tillsynsorganet och nationell behörig myndighet (enligt NIS2) ska samarbeta och bistå varandra för att säkerställa att tillhandahållare av betrodda tjänster uppfyller fastställda krav. Kommissionen ska också i genomförandeakter införa nödvändiga förfarandemässiga arrangemang för att främja samarbete mellan dessa tillsynsmyndigheter.

Vidare föreslås i översynsförslaget att tillsynsorganen enligt eIDAS bör ha rätt att begära att den behöriga myndigheten enligt NIS2 tillhandahåller all relevant information som behövs för att bevilja status som kvalificerad tillhandahållare av betrodda tjänster och för att utföra tillsynsåtgärder för att kontrollera att leverantörer av betrodda tjänster uppfyller de relevanta kraven i NIS2, eller kan kräva att de åtgärdar bristerna.

För att underlätta detta samarbete anser PTS att det vore en fördel om en och samma myndighet utses till tillsynsmyndighet över tillhandahållare av betrodda tjänster enligt NIS2 och den nya eIDAS-förordningen.

Kapitel 11 och 12 – Civil beredskap inom ekosystemet för betalningar och cybersäkerhet i betalningsekosystemet

Betaltjänsters beroende av elektronisk kommunikation och el

PTS vill övergripande kommentera att det är viktigt att vara medveten om att beroendet av elektroniska kommunikationer även innebär ett beroende av el. I linje med detta kan påpekas att det i avsnitt 11.4.1 nämns att MSB och PTS har en tydlig indirekt betydelse för betalningssystemets beredskap och motståndskraft. PTS menar att även Svenska Kraftnät bör omnämnas, kopplat till beroendet av el.

Under avsnitt 11.9.2, vad gäller oberoendet mellan de olika alternativa betalningssätten, vill PTS tillägga att även om det finns redundans i de

⁵ Dir. 2023:30 - genomförande av EU:s direktiv om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen och EU:s direktiv om kritiska entiteters motståndskraft.

bakomliggande betalningsinfrastrukturerna kan el- och telekommunikationsinfrastrukturerna vara sårbara.

Säkerhetsskydd

Under avsnitt 12.1 framhålls att det ”centrala betalningssystemet och betalningsinfrastrukturen bör vidare, enligt utredningens direktiv, anses vara nationellt samhällsviktigt ur ett säkerhetsskyddsperspektiv.” Enligt PTS bedömning förefaller begreppet säkerhetsskydd ha blivit för brett använt här. Begreppet avser skydd av viss information och vissa verksamheter enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) och medför skyldigheter för den som bedriver säkerhetskänslig verksamhet. Samtliga delar i det centrala betalningssystemet och betalningsinfrastrukturen borde inte falla in under lagen.

Kapitel 13 – Lagliga betalningsmedel i Sverige

Kontant betalning för offentligrättsliga avgifter

PTS välkomnar utredningens förslag att tydliggöra i lag att myndigheter och vissa privata aktörer är skyldiga att ta emot kontant betalning för offentligrättsliga avgifter. PTS erfarenhet är att det finns en begränsad kunskap om och efterlevnad av denna skyldighet i dagsläget och myndigheten bedömer att ett införande av en bestämmelse i lag skulle förbättra detta.

Generell skyldighet att ta emot kontantbetalning

PTS instämmer i de svårigheter utredningen har anfört när det gäller frågan om det bör införas ett krav på att vissa företag ska ta emot kontanter. Utan att ta ställning för eller emot ett sådant krav, vill PTS ändå uppmärksamma regeringen på att om beslutet skjuts på framtiden så skulle det kunna bli svårare att införa en sådan reglering på grund av att avvecklingen av kontanter har gått för långt och konsekvenserna av att införa en skyldighet blir för stora. I detta sammanhang vill PTS även framföra att de föreslagna åtgärderna för att stärka kontanternas ställning enligt PTS uppfattning endast kommer att ha begränsad effekt. PTS erfarenhet av kontanternas avveckling under de senaste 15 åren är att den har skett i vågor och att den under vissa perioder har gått snabbt.

Översyn av kontanternas ställning

Utredningen föreslår att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör göra en översyn av kontanternas ställning och tillgången till kontanttjänster senast år 2025. PTS bedömer att Riksbanken är bäst lämpad att genomföra en sådan översyn samt att det är lämpligt att PTS ges tillfälle att lämna underlag.

Kapitel 16 – Behovet av en digital centralbanksvaluta i Sverige

PTS instämmer i utredningens bedömning att en digital centralbanksvaluta kan möjliggöra att fler kan genomföra digitala betalningar. En e-krona skulle kunna få positiva effekter för flera olika grupper och kan särskilt ha betydelse för personer som saknar tillgång till betalkonto. Mot bakgrund av den gruppens svårigheter att genomföra betalningar och PTS och länsstyrelsernas begränsade möjligheter att hjälpa dessa personer bedömer PTS att en e-krona skulle kunna fylla en viktig funktion om problemen kvarstår i framtiden. PTS ser därför positivt på att Riksbanken fortsätter att utreda förutsättningarna för att införa en e-krona.

Kapitel 19 – Förslagets konsekvenser

I avsnitt 19.3.1. står att ”Anslaget (2:3 Grundläggande betaltjänster) som disponeras av PTS, bör kunna finansiera insatser som tillhandahålls via privata företag, inte minst tillgång till kontanttjänster, betaltjänster och betallösningar som är anpassade för de som har svårt att delta på den digitala betalningsmarknaden. Sådan finansiering bör villkoras med att insatser inte kan finansieras av andra anslag på statens budget.” PTS anser att skrivningen om att finansieringen bör villkoras är otydlig och det är oklart vad som avses. PTS bedömer vidare att det ibland kan vara lämpligt att en insats samfinansieras av ett annat anslag, till exempel om endast en del av insatsen rör det aktuella uppdraget.

Detta yttrande har beslutats av divisionschefen Björn Blondell. I ärendets slutliga handläggning har även tillförordnade avdelningschefen Marielle Sjögren, enhetschefen Charlotta Garmert samt handläggarna Fredrika Hed Rosén och Oskar Vilhelmson (föredragande) deltagit.